

### Список літератури

1. Андреева И.Н. Взаимосвязь эмоционального интеллекта и тезауруса эмоциональных переживаний в юношеском возрасте // междунар. науч.-практ. конф., 28-29 апр. 2006 г.: статьи. СПб., 2006. Ч.1.С.17-21.

2. Дерев'яно С.П. Емоційний інтелект як чинник соціально-психологічної адаптації особистості до студентського середовища: автореф. Дис канд. психол. наук: 19.00.05/ – Київ: Б.в., 2009. – 19с.

3. Мороденко Е.В. Социально-психологические критерии социальной адаптации личности в переходные периоды: – Ярославль, 2011. – 23 с.

*Науковий керівник: Каряка І.В.,  
канд. психол. наук, доцент*

УДК 378-057.875-044.332 (043.2)

**Страшенко О.В.**

*Національний авіаційний університет, Київ*

## ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ

Протягом усього життя людина має адаптуватися до різних умов. Проблеми адаптації у навколишньому середовищі, а саме до умов навчання, надають багато уваги не тільки сучасні психологи, а й соціологи, філософи, педагоги та інші. Це питання потребує ретельного вивчення для можливості вироблення корисних методів, технік, стратегій та систем для вдалої адаптації. При розгляданні адаптації студентів слід виділити питання гендерних розбіжностей та подібностей між хлопцями та дівчатами.

Будь-який школяр, переходячи до університету, хвилюється перед подальшими діями та новим досвідом, почуває себе невпевнено у новому середовищі – це і є процесом адаптації. Далі студент пристосовується до нового ритму життя, статусу в соціумі, отримує нові уміння, навички та новий досвід.

Гендер – це певна соціальна модель статі, яка характеризує відмінності у прояві поведінки, емоцій, взаємовідносин між жінками та чоловіками.

Статеві стереотипи у значній мірі визначають самооцінку людини й сприйняття нею навколишніх подразників, а зрештою – її поведінку, накладаючи певні обмеження на процес особистої та професійної самореалізації.

Адаптація – це процес пристосування до нового середовища та взаємодія з ним для комфортного існування.

Процес адаптації студентів включає деякі складності в навчальному процесі. Наприклад, непорозуміння з одногрупниками або проблеми із самим навчанням. Для покращення періоду адаптації рекомендується:

- Адекватна оцінка можливостей кожного студента та індивідуальний підхід;
- Сприяння реалізації здібностей;
- Мотивація до навчання.

Не можна не зауважити, що кожен студент може адаптуватися по-різному і, як зазначив А.А. Налчаджян [1, с.51], ліміти його адаптивних можливостей не

безмежні. Студенти набувають адаптованості до вищих навчальних закладів з різною швидкістю та динамікою і досягають різних результатів.

С. Бем наголошує, що оточуюче дитину середовище буквально ліпить з неї чоловіка або жінку, розводячи їх по різні боки життя, бо постійно кодує свідомість маленьких дітей статевоспіввіднесеними схемами поведінки [2, с.36].

Варто зазначити, що студентський період життя є дуже важливим для гендерної ідентифікації.

Це дослідження спрямоване на визначення статевої відмінностей адаптації студентів нового прийому. Для вивчення цього питання було проведено опитування, у якому брали участь 40 студентів. Опитування проводилося за методикою Т. В. Снегіррової.

Дослідження показало, що схильність до адаптації та дезадаптації в межах норми у більшості опитуваних. Адаптація: 1) низький рівень – 16% дівчат, 14% хлопців; 2) середній рівень – 70% дівчат, 65% хлопців; 3) високий – 14% дівчат, 21% хлопців. Дезадаптація: 1) низький рівень – 17% дівчат, 11% хлопців; 2) середній рівень – 62% дівчат, 66% хлопців; 3) високий – 21% дівчат, 23% хлопців.

Отже, у дівчат адаптація відбувається більш ефективно. У них вища успішність у навчанні, вони швидше йдуть на контакт і знаходять спільну мову, а також є більш товариськими.

### Список літератури

1. Налчаджян А. А. Соціально-психічна адаптація особистості (форми, механізми та стратегії) АН Вірменської РСР. Єреван. 1988. 69 с.
2. Бендас Т. В. Гендерная психология: учеб. пособие / Т. В. Бендас. СПб.: Питер, 2006. – С. 9-381.

*Науковий керівник: Семиченко В.А.,  
д-р психол.наук, професор*

УДК 159.96:364.624.4-053.8 (043.2)

**Суліменко І.В.**

*Національний авіаційний університет, Київ*

## **ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УСВІДОМЛЕННЯ САМОТНОСТІ В ДОРΟΣЛОМУ ВІЦІ**

Усвідомлення є актом свідомості, предметом якого є сама її діяльність. Людина не лише усвідомлює вплив об'єктів реального світу, а й своїми переживаннями виявляє ставлення до них, а, виокремивши себе з цього світу й протиставляючи себе йому, усвідомлює себе як своєрідну особистість і певним чином ставиться до себе. Усвідомлення – це фокусування свідомості на психічних процесах, на тих чуттєвих образах дійсності, які особистість завдяки їм отримує. В основі усвідомлення лежить узагальнення власних психічних процесів, що зумовлює до оволодіння ними.

Відомими науковцями, які досліджували проблему свідомості та усвідомлення є О.М. Леонтьєв, В.Вундт, У.Джеймс, Ж.-П. Сартр, Л.С. Виготський, Д. М. Узнадзе, Е. Клапаред, А.О. Крилов та інші.